

ตัวแปรกำกับและตัวแปรคั่นกลางในตัวแบบสมการโครงสร้าง

มนตรี พิริยะกุล*

บทคัดย่อ

ตัวแปรกำกับ คือตัวแปรตัวที่ 3 ที่ส่งผลกระทบต่ออิทธิพลของตัวแปรคู่ใดๆในภาพเส้นทาง เปลี่ยนแปลงขนาดและ/หรือเครื่องหมายไปใช้ศึกษาว่าเมื่อไรและกับใครที่อิทธิพลตามภาพเส้นทางนั้นจึงจะเปลี่ยนแปลงไป ตัวแปรกำกับและตัวแปรคั่นกลางสามารถศึกษาพร้อมกันไป เรียกว่า moderated mediation model หรือ mediated moderation model การศึกษาตามแนวทางนี้ จะมีผลให้งานวิจัยถูกต้องมิใช่ความสัมพันธ์ปลอม โดยที่ตัวแปรกำกับมักเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาแต่กำเนิด เช่น เพศ เชื้อชาติ หรือเป็นปัจจัยที่ค่อนข้างเสถียร เช่น อุปนิสัย บุคลิกภาพ นิัยใจคอ และใช้เมื่อความสัมพันธ์ของคู่ตัวแปรอ่อนแอจนผิดสังเกต หรือเครื่องหมายผิด หรือไม่มีนัยสำคัญ

คำสำคัญ : ตัวแปรกำกับ, ตัวแปรคั่นกลาง, ตัวแบบสมการโครงสร้าง

Moderator and mediator in Structural Equation Modeling

Montree Piriyakul*

Abstract

Mediator is a third variable added to modify causal effect of some specific paths by changing strength of path coefficients or their sign on who and/or when context. Moderation and mediation can be combined concurrently, under specific research questions, as moderated mediation model or mediated moderation model. Researches that follow moderation context lead to correct findings, not spurious. Moderators are generally innate (i.e. sex, race) and relatively stable (i.e. trait, personality or disposition) and, is often sought after, when a hypothesize relationship is weak or not found empirically.

Keywords : Moderator, Mediator, Structural equation modelling

Department of Statistic, Faculty of Science, Ramkhamhaeng University.

* Corresponding author, E-mail: mpriyakul@yahoo.com Received 10 April 2015, Accepted 1 September 2015